

Grzyby wyższe doliny Kowańca (Gorce)

Higher fungi of the Kowaniec — valley (Gorce Mts)

ZBIGNIEW DOMANSKI

Kowańiec jest potokiem spływającym z południowego zbocza Turbacza (Gorce), doliną otwierającą się koło Nowego Targu. Zbocza górnej połowy doliny pokryte są w większej części lasami; część terenu zajmują pola uprawne i pastwiska.

Zespoły leśne Gorców zostały zbadane i szczegółowo opisane przez Medvecką-Kornaś (1955). Z wyodrębnionego przez autorkę szeregu zespołów i podzespołów leśnych na badanym terenie znajdują się tylko dwa: karpacki bór świerkowy (*Piceetum tatricum*), podzespół — bór świerkowo-jodłowy (*Piceetum tatricum abietetosum*), oraz olszyna karpacka (*Alnetum incanae*). W miejscach, gdzie silniej zaznaczył się wpływ gospodarki człowieka, powstały niewielkie płaty charakteryzujące się mniejszą ilością świerka i jodły przy wyraźnie zaznaczającym się udziale brzozy i jałowca. W płatach tych występuje również topola i wierzba (*Salix aurita*). Warstwę runa stanowią tam gęste i bujne kępy *Vaccinium myrtillus* i *Vaccinium idaea*.

Większość opisywanego terenu pokryta jest przez bór świerkowo-jodłowy. Jedynie nad dolnym biegiem Kowańca i jego większych dopływów można znaleźć małe płaty olszyny. Tu i ówdzie przylegają do pól uprawnych wspomniane wyżej płaty nietypowe.

Prawie wszystkie znalezione grzyby rosły w borze świerkowo-jodłowym, a tylko siedem w olszynach. Z powodu braku opracowań mikologicznych dotyczących borów w Gorcach trudno ocenić, które gatunki są z nimi związane. Wydaje się jednak, że można by do nich zaliczyć następujące gatunki: *Nevrophyllum clavatum*, *Calodon aurantiacum*, *Calodon nigrum*, *Calodon suaveolens*, *Boletus appendiculatus*, *Catathelasma imperiale*, *Amanita muscaria* var. *umbrina*, *Russula mustelina*, *Russula turci*, *Lactarius zonarioides*, *Phlegmacium odorifer*, *Pholiota astragalina*.

W rzadko spotykanych, niewielkich płatach olszyny karpackiej rosną gatunki związane z olchą, jak: *Gyrodon lividus*, *Alnicola escharoides*, *Parillus involutus*, *Macrocyttidia cucumis* i *Lactarius obscuratus*.

W płatach z większym udziałem brzozy występowały: *Leccinum aurantiacum*, *Leccinum scabrum*, *Myxaciium delibatum*, *Phlegmacium pholideum* oraz *Rusula aeruginea*.

Na polanach i przylegających do lasów łąkach znajdowano szereg gatunków łąkowych: *Rhodophyllus lampropus*, *Rhodophyllus serrulatus* oraz gatunki z rodziny *Hygrophoraceae*.

Wreszcie przy drogach i na polach uprawnych spotykano gatunki koprofilne: *Pholiotina coprophila*, *Panaeolus campanulatus*, *Panaeolus subbalteatus*, *Panaeolus acuminatus*, *Stropharia semiglobata* oraz gatunki polne, jak *Agrocybe semiorbicularis*.

Wymienione niżej grzyby zbierano w latach 1956—1961, w okresie od połowy czerwca do końca września. Liczba znajdowanych gatunków była corocznie różna, co prawdopodobnie zależało od czynników klimatycznych. Bardzo duże mrozy w styczniu i lutym 1956 roku, a co za tym idzie znaczne wymrożenie gleby i znajdującej się w niej grzybni, mogło być przyczyną pojawienia się w tym roku wyjątkowo małej ilości gatunków.

W okresie 5 lat znaleziono 211 gatunków grzybów wyższych. Z grzybów uważanych na ogół za rzadkie znaleziono nad Kowańcem następujące gatunki: *Cordyceps sphaecophila*, *Clavaria inaequalis*, *Pterula multifida*, *Calodon aurantiacum*, *Calodon coeruleum*, *Calodon nigrum*, *Boletus appendiculatus*, *Gyrodon lividus*, *Porphyrellus porphyrosporus*, *Strobilomyces floccopus*, *Hydrophorus pudorinus*, *Melanoleuca cognata*, *Clitocybe squamulosa*, *Geopetalum carbonarium*, *Panellus ringens*, *Inocybe calospora*. Nowymi dla flory Polski okazały się gatunki: *Phlegmacium odorifer*, *Dermocybe malicoria*, *Hydrocybe balustina*, *Lepiota oreadiformis*, *Agaricus purpurascens* i *Pholiotina coprophila*. Wszystkie okazy zostały złożone w Zakładzie Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego.

Chciałbym gorąco podziękować prof. dr Alinie Skirgiello za cenne rady i wskazówki oraz za wszelką pomoc, jakiej mi udzieliła w czasie przygotowania niniejszej pracy.

Skróty i uwagi

j = jeden	w = wiele (powyżej 20)
k = kilka (do 10)	m = masowo (powyżej 100)
d = dużo (powyżej 10)	p = powszechnie (powyżej 100 stanowisk)

Brak daty przy nazwie gatunku = grzyb znajdowany corocznie.

Skrót ułamkowy — w liczniku ilość okazów, w mianowniku liczba stanowisk.

WYKAZ ZEBRANYCH GRZYBÓW

ASCOMYCETES

Clavicipitaceae

Cordyceps sphaecophila Klotsch.

Na martwej osie głęboko zanurzonej w warstwie mchu k/j; VIII.61.

Jest to drugie stanowisko tego grzyba w Polsce. Pierwsze opublikowała Zabłocka (1929) pod nazwą *C. Ditmari* Gmel. z okolic Ojcowa.

Xylariaceae

Xylaria hypoxylon (L.) Winter.

Na butwiejącym pniaku. d/j; VIII.61.

Helvellaceae

Leptopodia elastica (Bull. ex St. Amans) Boud.

Na ziemi. k/j; VIII.61. Grzyb występujący również w lasach z przewagą sosny (Skirgiello 1946).

BASIDIOMYCETES

Tremellaceae

Pseudohydnum gelatinosum (Fr.) Karst.

Na starych pniakach. w/d.

Caloceraceae

Calocera viscosa (Fr.) Fr.

Na drewnie. w/w.

Cantharellaceae

Cantharellus cibarius Fr.

Na ziemi. m/w.

Cantharellus lutescens (Pers.) Kühn. et Romagn.

Na ziemi. w/j.; VIII.56.

Znalezione okazy różniły się znacznie od opisanych i przedstawionych przez Langego (tabl. 198, K) pod nazwą *C. tubaeformis* v. *lutescens* przede wszystkim bardzo słabo ukształtowanymi blaszkami oraz ich jaskrawopomarańczową barwą. Ilustrację najbardziej podobną do moich okazów znalazłem u Smotlacha (1947).

Cantharellus tubaeformis Bull. ex Fr.

Gatunek znacznie pospolitszy niż poprzedni, spotykany nie tylko w borach świerkowo-jodłowych w/k, lecz również w zespołach związku *Fagion* (Domański i inni 1960; Wojewoda 1961; Gumińska 1962), w *Pineto-Quercion* (sposzczenie własne), w *Pineto-Vaccinietum myrtilli* (Wojewoda 1961), oraz w *Alnetum glutinosae* (Nespiak 1960).

Craterellus cornucopioides (L. ex Fr.) Pers.

Na ziemi. k/k.

Neurophyllum clavatum (Pers.) Pat.

Gatunek górski. k/k. Znajdowany przede mną w nieco większych ilościach w Zakopanem. Występuje również w buczynach (Domański i inni, 1960; Gumińska 1962).

Phylacteriaceae

Phylacteria palmata (Scop. ex Fr.) Pat.

Na ściółce. w/j. VIII.61.

Znajdowałem go dotychczas wyłącznie w świerczynach, zarówno na południu (Kowaniec), jak i na północy kraju (Słupsk). Znalezione okazy rosły zawsze na ściółce w miejscach pozbawionych runa.

Phylacteria terrestris (Ehrh. ex Fr.) Pat.

Najczęściej w miejscach trawiastych. w/d.

Clavariaceae

Clavaria argillacea Pers. ex Fr.

Na skraju lasu w trawie. w/j.; VIII.61.

Clavaria inaequalis Fl. Dan.

W trawie, na polanie. k/j; VIII.58.

Clavulina cristata (Fr.) Schr.

Na ściółce. m/d.

Pterula multifida Fr.

Na ściółce. w/j; VIII.61.

Hydnaceae

Calodon aurantiacum (Alb. et Schw.) Quéf.

Na ziemi. k/k; VIII.58.

Gatunek związany z obszarem górskim. Znajdowany również w buczynach (Gumińska 1962).

Calodon coeruleum (Horn. in Fl. Dan. ex Fr.) Quéf.

Na ziemi. k/j; VIII.58.

Ten rzadki gatunek poprzednio notowany był na niżu (Eichler 1904).

Calodon cyathiforme Schaeff. ex Quél.

Na ściółce. w/k.

Charakteryzujący go zapach przypominający woń *Levisticum officinale* daje się wyczuć dobrze po podeschnięciu owocnika, a więc w czasie suszy. Okazy znajdowane w czasie sloty niekiedy były zupełnie bezwonne. Grzyb ten spotykałem wyłącznie pod świerkami, w miejscach pozbawionych runa.

Calodon nigrum (Fr.) Quél.

Na ziemi. d/k.

Gatunek związany z obszarem górskim; znajdowany był również w buczynach (Gumińska 1962).

Calodon suaveolens (Scop. ex Fr.) Quél.

Najpospolitszy nad Kowańcem gatunek z rodzaju *Calodon*. w/d. Wyróżnia się silnym, przyjemnym, anyżowym zapachem, który w miejscu obfitszego pojawienia się owocników można wyczuć już w pewnej odległości. Występuje w borach świerkowo-jodłowych (znajdowany był również w dużych ilościach w Zakopanem) oraz w buczynach (Gumińska 1962), lecz raczej w obszarze górskim.

Hydnum repandum L. ex Fr.

Na ziemi. w/d.

Pleurodon auriscalpium L. ex Fr.

Znalezione okazy rosły prawdopodobnie na zagrzebanej w ściółce szyszce sosnowej zawleczonej z bardziej oddalonych stanowisk sosny. k/j; VIII.61.

Polyporaceae

Fomitopsis pinicola (Sw. ex Fr.) Karst.

Na martwych pniakach świerkowych. k/k.

Gloeophyllum abietinum (Bull. ex Fr.) Karst.

Na butwiejącym pniaku świerkowym. d/j; VI.59.

Gloeophyllum sepiarium (Wulf. ex Fr.) Karst.

Na pniakach świerkowych w *Picetum taticum abietetosum* oraz na ogrodzeniach przydrożnych na drewnie świerkowym lub jodłowym. w/d.

Coltricia perennis (L. ex Fr.)

Na ziemi. w/w.

Scutigeraceae

Scutiger confluens (Alb. et Schw. ex Fr.) Bond. et Sing.

Pospolity nad Kowańcem. w/d. Grzyb związany przede wszyst-

kim z obszarem górskim; znajdowany również w buczynach, lecz na terenie górskim (Gumińska 1962).

Scutiger cristatus (Pers.) Bond. et Sing.

Znacznie rzadszy od poprzedniego. k/j; VIII.57.

Scutiger ovinus (Schaeff. ex Fr.) Murr.

Nieco rzadszy niż *S. confluens* d/d.

Boletaceae

Boletus appendiculatus Schaeff. ex Fr.

Gatunek ten nie wydaje się specjalnie rzadki w borach nad Kowańcem. k/k; VIII. 57—61. Był również spotykany w lasach mieszanych (Domański 1955). W zasadzie występuje pod bukami (Skirgiełło 1960, Nespiaak 1960), których nad Kowańcem nie brak.

Boletus calopus Fr.

Na ziemi. d/k.

Boletus edulis Bull. ex Fr.

Występuje nad Kowańcem w kilku odmianach, głównie var. *piceicolus* Vass. i var. *edulis*. w/w.

Boletus erythropus (Fr. ex Fr.) Pers.

Pospolity nad Kowańcem w/w. Grzyb związany z obszarem górskim.

Gyrodon lividus (Bull. ex Fr.) Sacc.

Gatunek rzadki, typowy dla olszyn. *Alnetum* k/j; VIII.61.

Leccinum aurantiacum (Bull. ex Fr.) S. F. Gray

W nielicznych płatach z udziałem brzozy. w/k.

Leccinum scabrum (Bull. ex Fr.) S. F. Gray

Jak poprzedni. w/w.

Porphyrellus porphyrosporus (Fr.) Gilb.

Na skraju lasu, na granicy pola uprawnego. j/j; VIII.57.

Suillus bovinus (L. ex Fr.) Kuntze

Na ziemi. w/w.

Suillus granulatus (L. ex Fr.) Kuntze

W miejscach bardziej nasłonecznionych, odkrytych, często w trawie i w sąsiedztwie sosny. w/w.

Suillus Grevillei (Klotzsch) Sing.

Wyłącznie w płatach z udziałem modrzewi, dość rzadko na badanym terenie spotykanych. k/k; VIII.57 i 61.

Suillus luteus (L. ex Fr.) S. F. Gray

Na stanowiskach podobnych, jak *S. granulatus*. w/w.

Suillus piperatus (Bull. ex Fr.) Kuntze

Pojedynczo. w/w.

Suillus variegatus (Swartz ex Fr.) Kuntze

Grzyb występujący w lasach z udziałem sosny. Nad Kowańcem, gdzie udział sosny jest znikomy, występuje stosunkowo rzadko. k/k. *Tylopilus felleus* (Bull. ex Fr.) Karst.

Wydaje się, że jest to gatunek bardziej pospolity na niżu niż w górach. k/j; VIII.57.

Xerocomus badius (Fr.) Kühn.

Wydaje się, że grzyb ten jest bardziej pospolity na niżu, zwłaszcza w lasach z większym udziałem sosny. w/d. Ponadto rozmiary owocników z obszaru górskiego są jakby nieco mniejsze, miały kapelusze do 6 cm średnicy, zaś niżowe — do 10 cm i więcej.

Xerocomus chrysenteron (Bull. ex Fr.) Quél.

Nielicznie. d/k.

Xerocomus subtomentosus (L. ex Fr.) Quél.

W kilku miejscach. w/k.

Strobilomycetaceae

Strobilomyces floccopus (Vahl. ex Fr.) Karst.

Płat lasu z wyraźną dominacją jodły. k/j; VIII.57.

Paxillaceae

Paxillus involutus (Batsch ex Fr.) Fr.

Olszyny albo nietypowe płaty z większym udziałem brzozy, topoli i wierzby. w/k.

Gomphidiaceae

Gomphidius glutinosus (Schaeff. ex Fr.) Fr.

Gatunek pospolity wszędzie gdzie występuje świerk. w/w.

Gomphidius roseus (Fr.) Gill.

Dość rzadki gatunek. k/j; VIII.57.

Gomphidius rutilus (Schaeff. ex Fr.) Lund. et Nannf.

Nieczęsto. w/d.

Hygrophoraceae

Camarophyllus niveus (Scop. ex Fr.) Karst.

W lesie lub na jego skraju, w trawie. w/d.

Camarophyllus virgineus (Wulf. ex Fr.) Karst.

W lesie lub na jego skraju, w trawie lub na łąkach przylegają-

cych do lasu. Niektóre okazy miały szczyt kapelusza zabarwiony wiśniowo. k/k.

Hygrocybe chlorophana (Fr.)

W trawie, na łąkach przylegających do lasu. w/d.

Hygrocybe coccinea (Schaeff. ex Fr.) Karst.

Jak poprzedni. k/k; VIII.57.

Hygrocybe conica (Scop. ex Fr.) Karst.

Jak poprzedni. d/k.

Hygrocybe miniata (Scop. ex Fr.) Karst.

Jak poprzedni. k/k; VIII.57.

Hygrocybe nigrescens (Quél.) Kühn.

Jak poprzedni. k/k.

Hygrocybe psittacina (Schaeff. ex Fr.)

Jak poprzedni. w/k; VIII.57. Barwa bardzo zmienna: od szmaragdowozielonej poprzez żółtą do jasnoochrowej (b. stare okazy).

Hygrocybe punicea (Fr.) Karst.

W trawie, na skraju nietypowego płatu leśnego. d/k.

Hygrophorus chrysodon (Batsch) Fr.

W trawie, w płacie nietypowym (jak poprzedni). k/k; IX.56.

Hygrophorus olivaceoalbus Fr.

W lesie. m/w. Obficie wystąpił w sierpniu 1957.

Hygrophorus pudorinus Fr.

Na ziemi. j/j; VIII.57. Jest to drugie po Zakopanem stanowisko tego grzyba w Polsce.

Hygrophorus russula (Schaeff. ex Fr.)

Rzadko. k/j. VIII.57 i 1961.

Zebrane okazy były bladioróżowe, jaśniejsze niż na rysunkach większości autorów, zaś okazy znalezione w czasie suszy były raczej ochrowożółtawe; różowe były tylko na brzegu kapelusza oraz w miejscach, gdzie kapelusze owocników stykały się ze sobą i gdzie w związku z tym powierzchnia ich nie wyschła.

Tricholomataceae

Armillariella mellea (Vahl. in Fl. Dan. ex Fr.) Karst.

Na pieńkach. d/k; VIII.56 i 1957.

Cantharellula umbonata (Gmel. ex Fr.) Sing.

Gatunek pospolity w zbiorowiskach z przewagą sosny, nad Kowańcem zdecydowanie rzadki. Znalezione na skraju lasu w miejscu trawiastym. d/j; VIII.57 i IX.61.

Catathelasma imperiale (Fr.) Sing.

k/k; VIII.57.

Clitocybe clavipes (Pers. ex Fr.) Quél.

w/w; VI—IX, corocznie.

Clitocybe dicolor (Pers. ex) Lge.

5/2, VIII.61.

Clitocybe gilva (Pers. ex Pers.) Quél. k/j; VIII.61.

Clitocybe infundibuliformis (Schaeff. ex Fr.) Quél.

w/d.

Clitocybe nebularis (Batsch ex Fr.) Quél.

Alnetum k/j.; VIII.61.

Jest to gatunek występujący zasadniczo w lasach liściastych.

Potwierdzają to prace Nespiaaka (1959), a zwłaszcza Wojewody (1960). W Zakopanem, na podobnym do kowanickiego terenie, grzyb ten był znajdowany tylko w płatach z dużą przewagą buka.

Clitocybe odora (Bull. ex Fr.) Quél.

d/k.

Clitocybe squamulosa Pers. ex Fr.

W trawie, na polanach. d/k; VIII.61.

Clitocybe tuba Fr.

k/j; VIII.61.

Clitopilus prunulus (Scop. ex Fr.) Quél.

w/w.

Collybia butyracea (Bull. ex Fr.) Quél.

Na ściółce, zwłaszcza w miejscach pozbawionych runa. d/k.

Collybia cirrhata (Schum. ex Fr.) Quél.

Na ziemi. m/w. Gatunek ten według Mosera (1955) różni się od *C. tuberosa* jedynie brakiem skleroty.

Collybia maculata (Alb. et Schw. ex Fr.) Quél.

Dość pospolity. d/j. W zbiorowiskach z przewagą sosny wydaje się pospolitszy.

Collybia tuberosa (Bull. ex Fr.) Quél.

Na przetrwałych od poprzedniego roku resztkach grzybów. d/k.

Nieco rzadszy od *C. cirrhata*, od którego różni się obecnością czarniawej skleroty, z której wyrasta owocnik.

Geopetalum carbonarium (Alb. et Schw. ex Fr.) Pat.

Na wypaleniskach. k/k.

Laccaria amethystina (Bolt. ex Fr.) Berk. et Br.

w/d.

Laccaria laccata (Scop. ex Fr.) Berk. ex Br.

m/w.

Lyophyllum decastes (Fr.) Sing.

W nietypowym płacie lasu. w/k; VIII.57 i 1961.

Macrocyttidia cucumis (Pers. ex Fr.) Heim

Alnetum, w/k; VIII.57 i 1961. Jeden okaz w uprawie ziemniaczanej bardzo oddalonej od najbliższego stanowiska olchy.

Marasmius oreades (Bolt. ex Fr.) Fr.

Przy drogach oraz na skraju lasu w trawie. m/w.

Marasmius perforans (Hofm. ex Fr.) Sing.

Na igłach. p.

Marasmius rotula (Scop. ex Fr.)

Na drobnych gałązkach. w/k.

Marasmius scorodoni (Fr.) Fr.

Na skraju lasu. m/d.

Melanoleuca cognata (Fr.) Konr. et Maubl.

Alnetum, w pobliżu boru świerkowo-jodłowego. k/j; VIII.61.

Gatunek rzadki w Polsce. Według dostępnych dla mnie źródeł jest to po Wielkopolskim Parku Narodowym pod Poznaniem (Domański 1955) drugie stanowisko tego grzyba w Polsce.

Melanoleuca melaleuca (Pers. ex Fr.) R. Maire

W trawie na skraju lasu. k/j.

Mycena amicta (Fr.) Quél.

Gatunek ten wydaje się nad Kowańcem rzadszy niż na niżu, gdzie występuje od czerwca do września. w/k; VI.59.

Mycena avenacea (Fr.) Quél.

W trawie nie opodal lasu. k/j.

Mycena epipterygia (Scop. ex Fr.) S. F. Gray

Miejsca bardziej trawiaste. d/k.

Mycena fibula (Bull. ex Fr.) Sing.

Na skraju lasu w trawie lub we mchu. m/w.

Szczyt vegetacji tego grzyba przypada nad Kowańcem w czerwcu, jednak nieliczne okazy można było spotkać jeszcze w początkach września.

Mycena flavoalba (Fr.) Quél.

Przeważnie w sąsiedztwie świerków. w/k. Równie często jak nad Kowańcem pojawia się w borach świerkowo-jodłowych w Zakopanem.

Nespiak (1959) i Lisiewska (1961) notowali go w grądach, zaś Domański (1955) w drzewostanie sosnowym, jednak wszyscy określają go jako rzadki.

Mycena galericulata (Scop. ex Fr.) Quél.

Nieczęsto. d/k; corocznie z wyjątkiem 1961. Częściej w lasach z przewagą sosny lub dębu.

Mycena galopoda (Pers. ex Fr.) Quél.

w/w.

Mycena gracilis Quél.

Spotykany tylko w borze świerkowo-jodłowym. d/k.

Mycena pura (Pers. ex Fr.) Quél.

w/d.

Mycena rorida (Scop. ex Fr.) Quél.

d/k.

Mycena rosella (Fr.) Quél.

We mchu. m/w. Corocznie z wyjątkiem 1961 r. W sierpniu 1957 r. owocniki tego grzyba pojawiły się niemal masowo.

Mycena sanguinolenta (Alb. et Schw. ex Fr.) Quél.

w/w.

Mycena stylobates Batsch. (Pers. ex Fr.) Quél.

k/k.

Mycena Swartzii (Fr.) Sing.

W trawie na skraju lasu. d/k. VI.59.

Mycena viscosa (Secr.) R. Maire

Na ściętym pniaku i między korzeniami żywego, starego świerka. d/k. VIII.57 i IX.61.

Mycena zephira (Fr.) Quél.

Nieczęsto. d/k. VIII.61.

Omphalina umbellifera (L. ex Fr.) Quél.

W miejscach wilgotniejszych, we mchu lub w trawie. w/d. Gatunek ten wydaje się związany z zespołami z terenów wilgotniejszych. N e s p i a k (1959) podaje go ze *Sphagnetum medii pinetosum* i z *Pineto-Vaccinietum uliginosi*.

Oudemansiella platyphylla (Pers. ex Fr.) Mos.

Przy spróchniałych pniach. k/k; VIII.57.

Oudemansiella radicata (Relh. ex Fr.) Bours.

Pojedynczy okaz w trawie w ogródku góralskim, z dala od lasu. j/j; VIII.57.

Panellus ringens (Fr.) Rom.

Kapelusz fioletowobrunatny (róż indyjski), matowy, 5—7 mm średnicy, siedzący. Blaszki wąskie, dość rzadkie, żółtawe, ze słabo zaznaczonym odcieniem barwy kapelusza. Zarodniki bezbarwne, alantoidalne, 6—7:2—3 μ.

Na martwej gałązce świerkowej. k/j; VIII.57.

W Polsce znaleziony był dotychczas tylko raz, w okolicach Międzyrzecza Podlaskiego (Eichler 1902), wyłącznie jednak na opadłych gałązkach drzew liściastych.

Schizophyllum commune Fr.

Na leżącej gałęzi bukowej. d/j; VIII.57.

Tricholoma saponaceum (Fr.) Quél.

w/d.

Tricholoma vaccinum (Pers. ex Fr.) Quél.

d/k.

Gatunek ten wydaje się być związany ze świerkiem.

Tricholoma virgatum (Fr.) Gill.

k/k.

Tricholomopsis rutilans (Schaeff. ex Fr.) Sing.

Na martwych pniakach lub w ich pobliżu. w/d.

Rhodophyllaceae

Rhodophyllus cetratus (Fr.) Quél.

W mchu. k/j.

Rhodophyllus lampropus (Fr.) Quél.

W trawie, na skraju lasu. k/k.

Rhodophyllus sericeus (Bull.) Quél.

W trawie na skraju lasu. k/j; VIII.57 i 61.

Rhodophyllus serrulatus (Pers. ex Fr.) Quél.

Jak poprzedni. k/k.

Rhodophyllus staurosporus (Bres.) Lange.

m/w.

Agaricaceae

Agaricus purpurascens (Cke.) Möll.

Wysyp purpurowoczarny. Zar. $4,5-5,5 \times 3-4 \mu$. j/j; VIII.61.

Znaleziony w Polsce po raz pierwszy.

Cystoderma amianthium (Scop. ex Fr.) Fay.

W trawie lub kępach mchu. w/d.

Cystoderma carcharias (Pers. ex Secr.) Fay.

d/k; VIII.57 i 61.

Cystoderma granulosum (Batsch ex Fr.) Fay.

W trawie nad potokiem, wśród luźno rosnących młodych świerków. d/j.

Lepiota cristata (Alb. et Schw. ex Fr.) Quél.

k/k.

Lepiota oreadiformis Vel.

Kapelusz 2—4 cm średnicy, płasko-stożkowaty, prawie zupełnie gładki, co najwyżej z drobnymi otrębiastymi, luźno do powierzchni przylegającymi łuseczkami, białawy, ku szczytowi zabarwiony czerwonobrunatno. Blaszki białawe, wolne. Trzon walcowaty, białawy, bez wyraźnego pierścienia, lecz pokryty w dolnej części

obfitymi białawymi kłaczkami (resztki osłony). Wysyp biały. Zarodniki wrzecionowate, silnie wydłużone, $10-14 \times 4,5-5,5 \mu$.

Przeważnie w trawie na skraju lasu, przy drogach, na łąkach. w/k. VII—IX corocznie.

Jest to gatunek nowy dla flory Polski.

Macrolepota procera (Scop. ex Fr.) Sing.

Gatunek wyraźnie rzadki nad Kowańcem. j/j; IX.56.

Amanitaceae

Amanita muscaria (L. ex Fr.) Hooker

w/w.

var. *umbrina* Ricken

Odmiana spotykana wyłącznie w górach. d/k.

Amanita rubescens (Pers. ex Fr.) S. F. Gray

Pola uprawne przylegające do lasu. w/w.

Amanita spissa (Fr.) Quéf.

w/d.

Amanitopsis vaginata Bull. ex Fr.

w/w.

Pluteus atromarginatus (Konr.) Kühn.

Zawsze na starych pniakach. k/k.

Pluteus cervinus Schaeff. ex Fr.

Na starych pniakach lub w ich pobliżu. d/d.

Pluteus plautus (Weinm.) Gill.

k/j; VIII.61.

Cortinariaceae

Alicola escharoides Fr.

Ametum, w/d; VIII.61.

Alicola scolecina (Fr.) Romagn.

W trawie na skraju pola uprawnego, raczej z dala od lasu. k/j.

Dermocybe cinnamofulva Hry.

Często w trawie. d/k.

Dermocybe cinnamomeo-lutescens Hry.

Często w trawie. w/d.

Dermocybe malicoria (Fr.) Ricken

Kapelusz ok. 2 cm średnicy, gładki, o nieco podwiniętym brzegu (młody okaz), oliwkowobrunatny (u szczytu bardziej brunatny, ku brzegowi bardziej oliwkowy). Blaszki wycięte, niezbyt gęste, jaskrawoszkarłatne, ku brzegowi stopniowo przechodzące w barwę żółtą. Trzon walcowaty, żółtobrunatny, $7 \times 0,5$ cm, pełny. Miąższ kapelusza

i trzonu wyraźnie oliwkowy. Zarodniki szeroko jajowate, z małym dziobkiem, gładkie, $6-8 \times 4-5 \mu$.

W trawie nad potokiem, wśród luźno rosnących młodych świerków. j/j; VIII.61.

Cechy mego okazu trochę nie pasowały do opisów Mosera (1935) i Langego (1935—40) oraz do rysunków Langego (tabl. 95 D), a zwłaszcza Konrad et Maublanc (1924—35; tabl. 147). Mocno przypominał on *Dermocybe semisanguinea*. Różnił się jednak od niego znacznie jaśniejszą barwą blaszek (jasnoszkarłatne, prawie pomarańczowoszkarłatne), jaśniejszym, prawie żółtym brzegiem blaszek i przede wszystkim oliwkową barwą miąższu kapelusza i trzonu (u *D. semisanguinea* miąższ jest żółtawy).

D. malicoria nie był jeszcze w Polsce znajdowany.

Dermocybe sanguinea (Wulf. ex Fr.) Ricken

Przeważnie w kępach mchu. d/k.

Dermocybe semisanguinea Brig. ex Fr.

Rzadko. k/j; VIII.61.

Nespiak (1960) uważa ten gatunek za świerkolubny, ja jednak znajdowałem go często w lasach sosnowych. W Słupsku w lesie sosnowo-dębowym znalazłem kilkanaście stanowisk tego grzyba, natomiast w borze świerkowo-jodłowym w Tatrach — ani razu.

Galerina hypnorum (Schrank ex Fr.) Kühn.

W kępach mchu. m/w.

Galerina mniophila (Lasch ex Fr.) Kühn.

W trawie na skraju lasu. k/j; VIII.61.

Hebeloma crustuliniforme (Bull. ex Fr.) Quéf.

w/w.

Hydrocybe balaustina (Fr.) Ricken

Kapelusz rdzawobrunatny, matowy, poduchowaty, o średnicy 3—5 cm. Blaszki kawowobrunatne, dość rzadkie, przyrośnięte. Trzon maczugowaty, jasnobrunatny, pełny. Miąższ szarawy, niezmienny. Zapach i smak niewyraźne. Wysyp rdzawy. Zarodniki owalne, z dziobkiem, silnie brodawkowane, $8-10 \times 5-7 \mu$.

k/j; VIII.61. Wygląd moich okazów odpowiadał ściśle rysunkom Langego (1935—40, tabl. 101 E), oraz Konrad et Maublanc (1924—35, tabl. 164). Grzyb w Polsce nie notowany.

Hydrocybe psammocephala Bull. ex Fr.

k/k; VIII.61.

Inocybe auricoma Batsch ex Fr.

j/j; VIII.61.

Inocybe calospora Quél.

Kapelusz wypukły, 10—20 mm średnicy, o postrzępionej i popękanej powierzchni, ciemnobrunatny. Blaszki również ciemnobrunatne, lecz z rdzawym nalotem zarodników, wycięte, niezbyt gęste. Trzon gładki, walcowaty, barwy kapelusza, u podstawy pokryty białymi strzępkami. Miąższ brunatny. Zapach i smak niewyraźne. Wysyp rdzawy, zarodniki bardzo charakterystyczne, kuliste, długokolczaste, 12—14 μ , w tym długość kolców do 3 μ . Na powierzchni blaszek i na ich krawędziach widoczne są liczne, inkrustowane cystydy o wymiarach: 40—60 $\times$ 12—14 μ . k/j; VIII.61.

Jest to trzecie stanowisko w kraju tego rzadkiego gatunku, bardzo charakterystycznego dzięki oryginalnym kolczastym zarodnikom. Znajdowany był dotąd w okolicy Międzyrzecza Podlaskiego (Eichler 1904) i w lesie sosnowo-dębowym pod Skolimowem k. Warszawy (Z. Domański).

Inocybe cincinnata (Fr.) Quél.

Na skraju lasu. k/k; VIII.61.

Inocybe descissa Fr. var. *brunneo-atra* Heim

k/k; VIII.61.

Inocybe fastigiata (Schaeff. ex Fr.) Quél.

d/k; VIII.61.

Inocybe geophylla (Sow. ex Fr.) Quél.

w/d.

Inocybe incarnata Bres.

k/k; VIII.57 i IX.61.

Inocybe lanuginosa (Bull. ex Fr.) Quél.

k/j; VIII.61.

Inocybe napipes Lange

k/j; VIII.61.

Inocybe paludinella Peck.

k/k; VIII—IX.61.

Inocybe praetervisa Quél.

W trawie nad potokiem oraz w borze. d/k.

Myracium collinitum (Fr.) Wünsche

Gatunek często tu owocujący, chociaż nie corocznie w tej samej obfitości; w sierpniu 1957 r. pojawił się masowo.

Myracium delibutum (Fr.) Ricken

W nietypowym zbiorowisku z dużym udziałem brzozy i jałowca. k/j; VIII.57.

Phlegmacium azureum Fr.

k/k; VIII.61.

Phlegmacium odorifer Britz.

Kapelusz do 8 cm średnicy, poduchowaty lub płaski, gładki, czasem lepki, czerwono-brunatny, ku brzegowi żółtawy. Blaszki wyścięte, dość gęste, jaskrawożółte z lekkim odcieniem oliwkowym, bliżej rdzawe. Trzon barwy blaszek, pełny z wyraźną krawędziastą kulówką u podstawy. Miąższ lekko żółtawy, o silnym przyjemnym, anyżowym zapachu, zanikającym w trakcie wysychania owocnika. Wysyp rdzawy. Zarodniki migdałowate, dość wyraźnie brodawkowane, $12-14 \times 6-8 \mu$.

d/k; VIII.61.

Gatunek nowy dla flory Polski.

Phlegmacium pholideum Fr.

W płacie nietypowym z dużym udziałem brzozy. k/j.

Phlegmacium traganum Fr.

w/w. Szczególnie obficie pojawił się w sierpniu 1957.

Rozites caperata (Pers. ex Fr.).

w/d.

Bolbitiaceae

Agrocybe praecox (Pers. ex Fr.) Fay.

Na ziemi. w/d. Corocznie, lecz wyłącznie w czerwcu i początkach lipca.

Agrocybe semiorbicularis (Bull. ex Fr.) Fay.

Przeważnie na polach uprawnych, raczej z dala od lasu. w/d.

Bolbitius vitellinus (Pers.) Fr.

W trawie na skraju lasu. k/k; VIII.61.

Conocybe tenera (Schaeff. ex Fr.) Kühn. sensu lato.

Przeważnie w trawie, z dala od lasu lub w jego obrębie. w/w.

Pholiotina appendiculata (Lange et Kühn.) Sing.

Na polach uprawnych i przy drogach. d/k.

Pholiotina coprophila (Kühn.) Sing.

Kapelusz 1,5—3 cm średnicy, półkulisty, białawy, lub białawo-ochrowy, dość wyraźnie śluzowaty, gładki. Blaszki przyrośnięte, dość szerokie, niezbyt gęste, barwy tabaczkowej. Trzon białawy, walcowaty, wysmukły, łamliwy. Miąższ cienki, białawy. Smak niewyraźny, zapach słaby, czasami mączny. Wysyp rdzawy. Zarodniki owalne, dość duże: $12-15:8-10 \mu$, gładkie. Cystydy butelkowate.

Na końskim nawozie, pojedynczo. k/k; VIII.61.

Singer (1950) uważa *Ph. coprophila* za gatunek specyficzny dla obszarów górskich. W pracach z terenu Polski gatunek ten nie był jeszcze wymieniany.

Pholiotina togularis (Bull. ex Fr.) Fay.

Na terenach podmokłych. d/k.

Strophariaceae

Deconica bullacea (Bull. ex Fr.) Karst.

W trawie przy drogach i na skrajach pól uprawnych. m/d.

Kühneromyces mutabilis (Schaeff. ex Fr.) Sing. et Smith.

Przy płotach, w ogródkach góralskich. w/k.

Naematoloma dispersum (Fr.)

Na gruncie, wśród mchów lub wśród *Oxalis acetosella*, d/k;

VIII.57 i 61.

Naematoloma fasciculare (Huds. ex Fr.) Karst.

Wokół martwych pniaków. m/d.

Naematoloma polytrichi (Fr.) Sing.

k/j; VIII.61.

Naematoloma sublateritium (Fr.) Karst.

w/k.

Pholiota astragalina (Fr.) Sing.

Na pniakach, w pęczkach po kilka owocników. d/k.

Pholiota carbonaria. (Fr.) Sing.

Na wypaleniskach. w/d.

Pholiota flammans (Fr.) Quél.

k/j; VIII.57.

Pholiota scamba (Fr.) w/d.

w/d.

Pholiota spumosa (Fr.) Sing.

w/k.

Stropharia aeruginosa (Curt. ex Fr.) Quél.

k/j; VIII.61.

Stropharia semiglobata (Batsch ex Fr.).

Na nawozie przy drogach. w/d.

Coprinaceae

Coprinus narcoticus Fr.

k/j; VI.59.

Coprinus plicatilis (Curt.) Fr.

W trawie, raczej z dala od lasu. d/k.

Panaeolus campanulatus (L.) Fr.

w/w.

Russulaceae

- Lactarius deliciosus* (L. ex Fr.) S. F. Gray
w/w.
- Lactarius fuliginosus* Fr.
w/d.
- Lactarius Hibbardiae* (Burl.) Sacc.
Gatunek ten nie jest zbyt pospolity nad Kowańcem. w/k.
- Lactarius lignyotus* Fr.
k/k.
- Lactarius mitissimus* Fr.
w/d.
- Lactarius obscuratus* (Lasch) Fr.
Alnetum. w/j; VIII.61.
- Lactarius piperatus* (Scop.) Fr.
d/k.
- Lactarius rufus* (Scop.) Fr.
d/k.
- Lactarius salmoneus* Heim et Leclaire
Gatunek ten, pospolity w Tatrach, nad Kowańcem jest raczej rzadki. k/j; VIII.61.
- Lactarius volemus* Fr.
d/k; VIII.57 i 61.
- Lactarius zonarioides* Kühn. et Romagn.
W trawie na skrajach lasu. w/d.
- Russula aurata* With.
k/k; VIII.61.
- Russula azurea* Bres.
d/k.
- Russula cyanoxantha* Schaeff. ex Fr.
w/w.
- Russula decolorans* Fr.
d/k.
- Russula delicata* Fr.
d/k.
- Russula emetica* Fr. var. *silvicola* (sensu Moser)
w/w.
- Russula foetens* Fr.
w/w.
- Russula fragilis* Fr. (sensu Moser)
k/k; VIII.61.
- Russula mustelina* Fr.
Jeden z najpospolitszych w borze gołąbków. m/w.

Russula nigricans Bull. ex Fr.

d/k.

Russula olivacea Schaeff.

Okazy nigdy nie przekraczały 6 cm. k/k.

Russula puellaris Fr.

d/k.

Russula turci Bres.

w/d.

Nidulariaceae

Crucibulum vulgare Tul.

Przeważnie na leżących gałązkach świerkowych. w/k.

Nidularia confluens Fr.

k/j; VI.59.

Lycoperdaceae

Bovista nigrescens

W trawie, na skrajach lasu. w/d.

Bovista plumbea Pers.

W trawie, z dala od lasu k/k.

Lycoperdon ericetorum Pers.

Przy drodze prowadzącej przez las. k/j.

Lycoperdon perlatum Pers.

w/d.

Lycoperdon pyriforme Schaeff.

Na butwiejących pniakach. w/k.

Lycoperdon umbrinum Pers.

w/d.

Geastraceae

Geastrum coronatum (Schaeff.) Schroet.

k/j; VIII.61.

Warszawa,

ul. Krasińskiego 18, m. 88.

SUMMARY

Two hundred eleven species of higher fungi were collected by the author in Kowaniec-valley in Gorce Mts in Poland.

Most of them were found in forests of the *Piceetum tatricum abietetosum* association. The rest of species was growing in *Alnetum incane* association, in fields, pastures meadows, or on dung by road-sides.

Several of collected species are rare in Poland. They are:

Cordyceps sphaecophila, *Clavaria inaequalis*, *Pterula multifida*, *Calodon aurantiacum*, *Calodon coeruleum*, *Calodon nigrum*, *Boletus appendiculatus*, *Gyrodon lividus*, *Porphyrellus porphyrosphorus*, *Strobilomyces floccopus*, *Hygrophorus pudorinus*, *Melanoleuca cognata*, *Clitocybe squamulosa*, *Geopetalum carbonarium*, *Panellus ringens*, *Inocybe calospora*.

The species: *Agaricus purpurascens*, *Dermocybe malicoria*, *Hydrocybe ba-laustina*, *Lepiota oreadiformis*, *Phlegmacium odorifer*, *Pholiotina coprophila*, were found for the first time in Poland.

LITERATURA

- Bresadola I., 1927—33, *Iconografia Mycologica*, 1—26, Mediolani.
- Buch R., 1952, *Die Blätterpilze des Nordwestlichen Sachsens*, Leipzig.
- Chełchowski S., 1898, *Grzyby podstawkozarodnikowe Królestwa Polskiego (Basidiomycetes Polonici)*, *Pam. Fizjogr.* 15 (3):1—285.
- Cooke M. C., 1881—1891, *Illustrations of British Fungi*, London.
- Domański S., 1955, *Grzyby kapeluszowe (Aphyllophorales, Agaricales) zebrane w Wielkopolskim Parku Narodowym w latach 1948—1952*, *Prace Monogr. Przyr. Wielk. Parku Narodowego pod Poznaniem*, 2 (11):331—374.
- Domański S., Gumińska B., Lisiewska M., Nespiak A., Skirgiello A., Truszkowska W., 1960, *Mikoflora Bieszczadów Zachodnich*, *Monogr. Bot.*, 10:159—237.
- Eichler B., 1902, *Przyczynek do flory grzybów w okolicach Międzyrzecza*, *Pam. Fizjogr.* 17 (3):39—67.
- Eichler B., 1904, *Drugi przyczynek do flory grzybów okolic Międzyrzecza*, *Pam. Fizjogr.* 18 (3):1—31.
- Gumińska B., 1962, *Grzyby Rostoki Malej w Beskidzie Sądeckim*, *Fragm. Flor. et Geobot.*, 8 (2):205—213.
- Heim R., 1931, *Le genre Inocybe*, Paris.
- Konrad P. et Maublanc A., 1924—35, *Icones selectae fungorum*, 1—5, Paris.
- Lange J., 1935—40, *Flora Agaricina Danica*, 1—5, Copenhagen.
- Lisiewska M., 1960, *Badania nad grzybami wyższymi w grądach Wielkopolskiego Parku Narodowego i Promna pod Poznaniem*, *Prace Monogr. n. przyr. Wielk. Parku Narodowego pod Poznaniem*, 5 (1):1—67.
- Medwecka-Kornaś A., 1955, *Zespoły leśne Gorców*, *Ochrona Przyrody* 23.
- Moser M., 1955, *Die Röhrlinge, Blätter- und Bauchpilze*, Stuttgart.
- Nespiak A., 1959, *Studia nad udziałem grzybów kapeluszowych w zespołach leśnych na terenie Białowieskiego Parku Narodowego*, *Monogr. Bot.* 8:3—151.
- Nespiak A., 1960, *Niektóre Hymenomycetes z okolic Jasła i Krosna ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju Cortinarius*, *Monogr. Bot.* 10 (2):79—101.
- Neuhoff W., 1956, *Die Milchlinge*, Bad Heilbrunn.
- Pilát A., *Mushrooms*, London.
- Pilát A., 1961, *Mushrooms and other Fungi*, London.
- Ricken A., 1961, *Die Blätterpilze*, Leipzig.
- Schäffer J., 1952, *Russula-Monograph'e*, Bad Heilbrunn.
- Singer R. A., 1950, *Naucoria Fries i bliskije rody w SSSR*, *Sporowyye rastienja* 6:402—496.

- Skirgiello A., 1946, Przyczynek do znajomości flory mikologicznej okolic Kuźnicy Grodzieńskiej, *Acta Soc. Bot. Pol.*, 17 (2):239—251.
- Skirgiello A., 1951, Rodzaj *Russula* w Polsce i krajach przyległych, *Planta Polonica*, 9 (1).
- Skirgiello A., 1959, Notatki mikologiczne z okolic Krościenka nad Dunajcem, *Monogr. Bot.*, 8:229—235.
- Skirgiello A., 1960, Grzyby (Fungi) — podstawczaki (*Basidiomycetes*) — borowikowe (*Boletales*), Warszawa.
- Smotlacha F., 1947, Atlas hub jedłych a nejedłych, Praha.
- Wakefield E. M. and R. W. G. Dennis, 1950, *Common British Fungi*, London.
- Wojewoda W., 1960, Obserwacje mikologiczne w płatach *Fagetum carpaticum* i *Pineto-Vaccinietum myrtilli* w okolicy Rabsztyna, *Fragm. Flor. et Geobot.* 6 (4):725—768.
- Zabłocka W., 1929, O kilku nowych stanowiskach maczuźnika (*Cordyceps*), *Acta Soc. Bot. Pol.*, 4:187—191.